

VÄESTÖ- SKENAARIOT 2050

24.10.2017

VANTAAN
YLEISKAAVA
2020

1. Väestöskenaarioiden tausta ja tarkoitus

Vantaalla väestöennusteilla on pitkät perinteet jo 1970-luvulta lähtien. Ennusteet perustuvat väestömuutoksista tehtäviin oletuksiin. Käytettävät väestömuutostekijät ovat muuttoliike, hedelmällisyys ja kuolevuus.

Käytettävien muutostekijöiden oletukset perustuvat aiemmin toteutuneeseen väestökehitykseen ja väestömuutoksiin. Ennuste tehdään aluetasolla 10 vuodeksi ja koko kaupungin tasolla 25–30 vuodeksi eteenpäin. Alueen ennusteen tärkeimpänä tarkoituksena on toimia kaupungin palvelujen suunnittelun ja uusien investointien tarpeen sekä ajoituksen työkaluna. Koko kaupungin ennusteen käyttötarkoitus on antaa suuntaviivoja väestön määrän ja ikä- sekä sukupuolirakenteen osalta pidemmällä aikavälillä esimerkiksi yleiskaavan tarpeisiin.

Yleiskaavan laatimiseksi tarvitaan perusteltu arvio tulevasta väestökehityksestä, jotta siinä voidaan varautua riittävin varauksin tulevaisuuden rakentamistarpeisiin. Huolellakin laadittu ennuste on parhaimmillaan vain paras arvio tulevasta kehityksestä, johon vaikuttaa hyvin monimutkaiset prosessit. Mikäli Helsingin seudun talous kehittyy suotuisasti, alueen vetovoima sekä kilpailukyky säilyvät hyvällä tasolla ja asuinalueiden viihtyisyys paranee, on todennäköistä, että alue kasvaa jatkossakin voimakkaasti. Toisaalta nopeat ja rajut muutokset esimerkiksi globaalissa turvallisuuskehityksessä tai ilmastomuutoksessa voivat kiihdyttää väestönkasvua entisestään tai pysäyttää sen lähes kokonaan. Ennustamiseen liittyvistä epävarmuuksista johtuen erilaisiin kehityskuluihin on perusteltua varautua laatimalla useampi väestöskenaario.

Vantaan uuden yleiskaavan pohjaksi on laadittu neljä väestöskenaariota, joissa on esitetty neljä väestökehitysvaihtoehtoa Vantaalle vuodelle 2050. Väestöskenaarioiden lisäksi on laadittu suuntaa antavia arvioita siitä, kuinka paljon uusia asuintuotantomahdollisuuksia ennustettu väestönkasvu edellyttäisi.

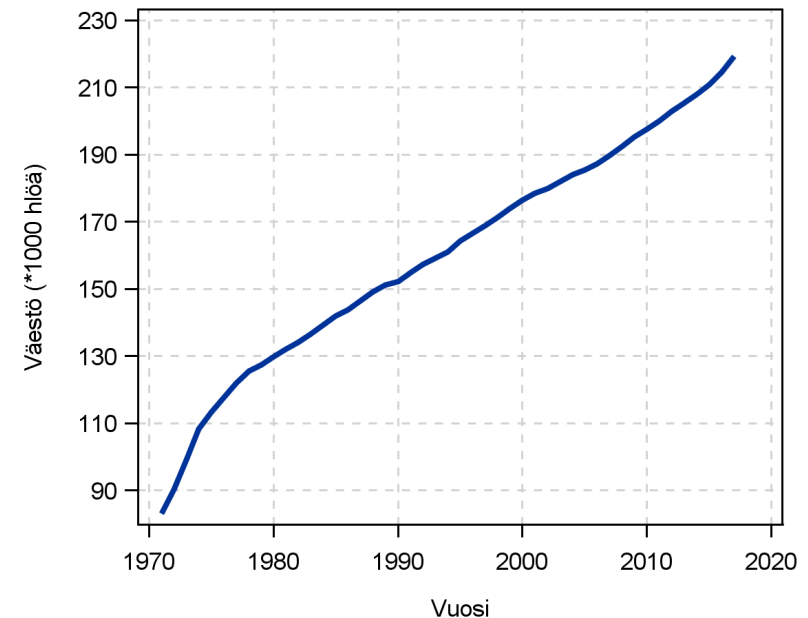
2. Vantaan ja Helsingin seudun väestökehitys sekä arvioita tulevasta kehityksestä

2.1. Toteutunut väestökehitys

Vantaan väestön määrä oli vuoden 2017 alussa 219 341 asukasta. Vuonna 1980 väestön määrä oli 129 807, joten vajaassa 40 vuodessa väestön määrä on lisääntynyt lähes 90 000 asukkaalla (kuvio 1). Keskimääräinen vuotuinen väestönkasvu on

ollut noin 1,4 prosenttia vuodessa ja keskimääräinen asukasmäärän kasvu reilut 2 400 henkeä vuodessa. Vuotuinen kasvuprosentti on vaihdellut 0,7 prosentista (1 105 henkeä, 1989) 2,2 prosenttiin (4 736 henkeä, 2016).

Muuttoliikkeen määrä Vantaalla on vuosina 1980 - 2016 vaihdellut reilun 300 hengen muuttotappiosta yli 3 600 hengen muuttovoittoon. Syntyneitten määrä on vaihdellut 2150 lapsesta yli 2 750 lapseen. Luonnollisen väestökasvun määrä on ollut pienimmillään reilut 1 100 henkeä ja suurimmillaan reilu 1 800 henkeä.

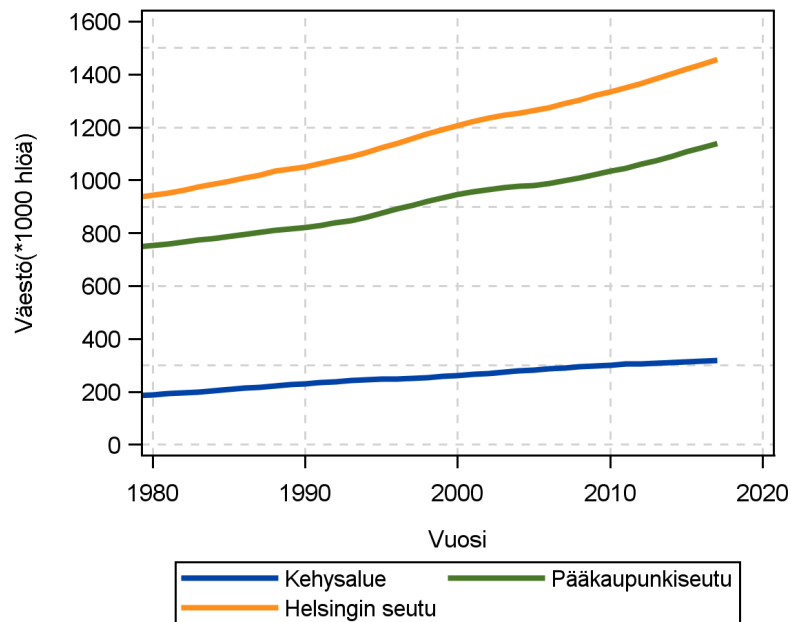

Kuva 1. Vantaan väestömäärän kehitys vuosina 1971 - 2017. Lähde: Tilastokeskus 2017.

Helsingin seudun¹ väestö on kasvanut vuodesta 1980 vuoteen 2017 noin 513 000 hengellä, josta pääkaupunkiseudun² kaupunkien osuus on 384 000 henkeä (Kuvio 2). Vuotuinen kasvuprosentti on ollut Helsingin seudulla keskimäärin 1,2 prosenttia ja pääkaupunkiseudulla 1,1 prosenttia. Viimeisen 10 vuoden aikana kasvua on ollut pääkaupunkiseudulla 131 000 asukasta ja Helsingin seudulla yhteensä 153 000 asukasta. Vantaan kasvu on ollut hieman Helsingin seudun kasvua voimakkaampaa.

¹ Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

² Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen

Kuva 2. Väestömäärän kehitys kehysalueella, pääkaupunkiseudulla ja Helsingin seudulla vuosina 1980 - 2017. Lähde: Tilastokeskus 2017.

Edellisten 10 vuoden (2007–2016) aikana Vantaan väestö on lisääntynyt keskimäärin 2 900 hengellä vuodessa kasvuprosentin ollessa 1,4 prosenttia. Edellisen 10 vuoden kasvusta reilu puolet on tullut syntyneiden enemmyydestä, kun 1980–1990-luvuilla osuus oli hieman yli 70 prosenttia. Väestön kasvun lähteen muuttumiseen ovat vaikuttaneet nettomuuton määrän kasvu viime vuosina, syntyneiden määrän pysyminen samalla tasolla ja väestön ikääntymisen mukana tuoma kuolleiden määrän kasvu.

Vantaan muuttovoitto on perustunut viimeisen kymmenen vuoden aikana ulkomaan muuttoon, poikkeuksena vuosi 2016. Kotimaan muutossa suurin lähde on ollut Helsinki, josta Vantaa on saanut muuttovoittoa keskimäärin lähes 1 100 henkeä vuodessa. Toisaalta Vantaa on menettänyt asukkaitaan vastaavana ajanjaksona kehyskuntiin keskimäärin 1 000 vuodessa.

Nettomuuton eräs merkittävä piirre 2000-luvulla on ollut vieraskielisten osuus, joka on ollut useina vuosina jopa yli 100 prosenttia. Toisin sanoen, Vantaalle on muuttanut huomattavasti enemmän vieraskielisiä kuin vieraskielisiä on muuttanut Vantaalta muualle. Kotimaisia kieliä puhuvien kohdalla tilanne on ollut päinvastainen, Vantaalle on muuttanut vähemmän kotimaisia kieliä puhuvia kuin heitä on muuttanut Vantaalta pois. Vastaava ilmiö on havaittavissa syntyneillä lapsilla. Kun vuonna 2000 syntyneistä lapsista oli 7,4 prosenttia vieraskielisiä, oli osuus vuonna 2017 jo yli 21 prosenttia. Kuolleiden osalta vastaavaa muutosta ei ole tapahtunut, johtuen vieraskielisen väestön nuoremmasta ikärakenteesta. Väestön kielirakenne on muuttunut 2000-luvulla siten, että vieraskielisen väestön osuus on kasvanut 3,9 prosentista 16,6 prosenttiin. Tämän kehityksen uskotaan jatkuvan myös lähitulevaisuudessa.

Kun tarkastellaan väestömuutosten vaihtelua eri vuosina viimeisen vajaan 40 vuoden aikana, nähdään, että vuosittainen vaihtelu on ollut varsin suurta. Koska on oletettavaa, että tällainen kehitys jatkuu myös tulevaisuudessa, on tarkkojen ennusteiden tekeminen varsin haasteellista. Tämän vuoksi jatkossa tarkasteltavien väestöskenaarioiden oletukset ovat varsin ”suoraviivaisia”, ja niitä tulee tästä johtuen tarkastella suuntaa antavina Vantaan kehityskuvina.

2.2. Seudullisia arvioita tulevasta kehityksestä

Samanaikaisesti Vantaan yleiskaavan kanssa Helsingin seudulla laaditaan kokonaismaakuntakaavaa sekä seudullista maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelmaa (MAL). Myös näiden töiden pohjaksi on laadittu ennusteita tulevasta väestökehityksestä seudulla sekä Vantaalla.

Maakuntakaavan pohjaksi on laadittu neljä väestöprojektiota, joissa kasvun määrä ja kohdistuminen seudun sisällä vaihtelee merkittävästi. Vantaalle ennustettu väestömäärä vuonna 2050 vaihtelee projektioissa 243 000 ja 323 000 välillä (Uudenmaan liitto 2017). Suurimmillaan Vantaan väestö on keskittyvän kasvun skenaariorissa, jossa valtaosa seudun kasvusta kohdistuu pääkaupunkiseudulle.

MAL-työssä tehdyt arviot ovat pääosin linjassa maakuntakaavan arvioiden kanssa. Väestöennusteen lähtökohtana on ollut 2 miljoonaa asukasta Helsingin seudulla vuonna 2050. MAL-työssä väestökehityksen ennustetaan olevan voimakkainta seudun ydinalueella pääkaupunkiseudulla. Vantaan väestön on arvioitu kasvavan vuoteen 2050 mennessä vähintään 300 000 asukkaaseen.

3. Skenaarioiden kuvaukset

3.1. Väestöskenaarioissa käytettävien tekijöiden määritelmät

Skenaario

Väestöennustemenetelmällä oletuksiin perustuva tehtävä laskelma, joka kertoo väestön määrän ja rakenteen kehityksen, jos asetetut oletukset pitävät paikkansa.

Hedelmällisyys

Ikäryhmittäisellä hedelmällisyysluvulla tarkoitetaan tietyn ikäryhmän naisten synnyttämien elävien lasten määrää saman ikäryhmän keskiväkiluvun tuhatta naista kohden. Kokonaishedelmällisyys saadaan summaamalla ikäryhmittäiset hedelmällisyysluvut yhteen. Se kertoo laskennallisen lasten määrän, jonka nainen synnyttäisi elämänsä aikana kyseisen vuoden hedelmällisyyden pysyessä voimassa naisen koko hedelmällisen kauden edellyttäen, ettei hän kuole ennen tämän kauden päättymistä. Vuosittain syntyvien lasten määrä saadaan summaamalla ikäryhmittäisten hedelmällisyyslukujen ja naisten keskiväkilukujen tulot yhteen.

Kuolevuus

Ikäryhmittäinen kuolevuusluku kertoo, kuinka monta ikäluokkaan kuuluvaa henkilöä kuolee vuoden aikana suhteessa koko ikäluokan kokoon. Kuolevuusluku lasketaan yksivuotiskäryhmittäin ja sukupuolittain. Ennusteissa kuolevuuslukuja korjataan vuosittain Tilastokeskuksen laskemilla muutostiedoilla.

Muuttoliike

Muuttoliikkeessä huomioidaan koti- ja ulkomaan tulo-, lähtö- ja nettomuutto. Ennusteen oletuksissa muuttoliikkeen ikä- ja sukupuolijakaumaoletuksena käytetään viiden edellisen vuoden (2012–2016) keskiarvoja. Ulkomaan muuttoliike sisältää sekä vieraan maan että Suomen kansalaisia.

3.2. Skenaarioiden kuvaukset

Väestön tulevasta kehityksestä on tehty 4 erilaista skenaariota, joista yksi on Vantaan vuoden 2017 väestöennusteen mukainen skenaario jatkettuna vuoteen 2050 saakka (perusennuste) (Vantaan kaupunki 2017). Muut skenaariot ovat voimakas kasvu, erittäin voimakas kasvu sekä hidastuva kasvu. Eri skenaarioissa sekä hedelmällisyys että muuttoliike poikkeavat toisistaan. Hedelmällisyys pidetään kussakin skenaariossa vakiona koko jakson ajan. Sen sijaan muuttoliike vaihtelee eri vuosijaksoina kaikissa vaihtoehdoissa. Kuolevuusoletus pidetään kaikissa skenaarioissa

samana siten, että siinä huomioidaan vuosittain kuolevuuden alenema Tilastokeskuksen kuolevuuden alenemiskertoimilla.

Kaikki skenaariot on laadittu siten, että niiden toteutuminen ovat sopivissa olosuhteissa mahdollista. Eri vaihtoehtojen toteutumiselle ei kuitenkaan anneta todennäköisyyksiä. Skenaariotarkastelun tarkoitus on antaa väestön ja ikäryhmien koolle vaihteluvälit, joissa ne tulevaisuudessa liikkuvat.

Kuvioissa 3 ja 4 on esitetty kaikkien skenaariovaihtoehtojen hedelmällisyys- ja nettomuutto-oletukset.

Hidastuva kasvu

Hidastuvan kasvun skenaariossa oletetaan, että hedelmällisyys laskee nykyisestä noin 1600 lapsesta tuhatta naista kohden hieman alaspäin keskimäärin 1500 lapsesta tuhatta naista kohden. Taso on tällöinkin vielä Helsingin nykyistä tasoa huomattavasti korkeampi.

Muuttoliikkeen oletetaan tässä vaihtoehdossa olevan aluksi noin 2000 henkeä vuodessa, mutta laskevan jyrkästi siten, että vuodesta 2025 lähtien se on 500 henkeä vuodessa. Oletuksena on, että alkuvuosina nettomuutto kertyy tasaisesti sekä kotimaahan ulkomuutosta, mutta vuoden 2025 jälkeen muuttovoitto koostuu lähes kokonaan ulkomuutosta (90 %).

Perusennuste

Perusennusteen hedelmällisyys säilyy koko jakson ajan vuosien 2011–2016 keskiarvon tasolla (1730 lasta/1000 naista), joka on selkeästi 2000-luvun alkupuolen tasoa alempana, mutta kuitenkin hieman vuosia 2015–2016 korkeampi.

Muuttoliikkeen oletetaan ennusteen alkuvuosina olevan selvästi 2000-luvun alkupuolta korkeammalla tasolla, mutta laskevan asteittain lähelle ko. vuosien tasoa. Alkuvuosien nettomuuttomäärien korkea taso perustuu ennustettuun runsaaseen asuntorakentamiseen. Nettomuutto painottuu alkuvuosina hieman enemmän kotimaan muuttoon, mutta muuttuu asteittain siten, että ennusteen loppupuolella se tulee kokonaisuudessaan ulkomuutosta.

Voimakas kasvu

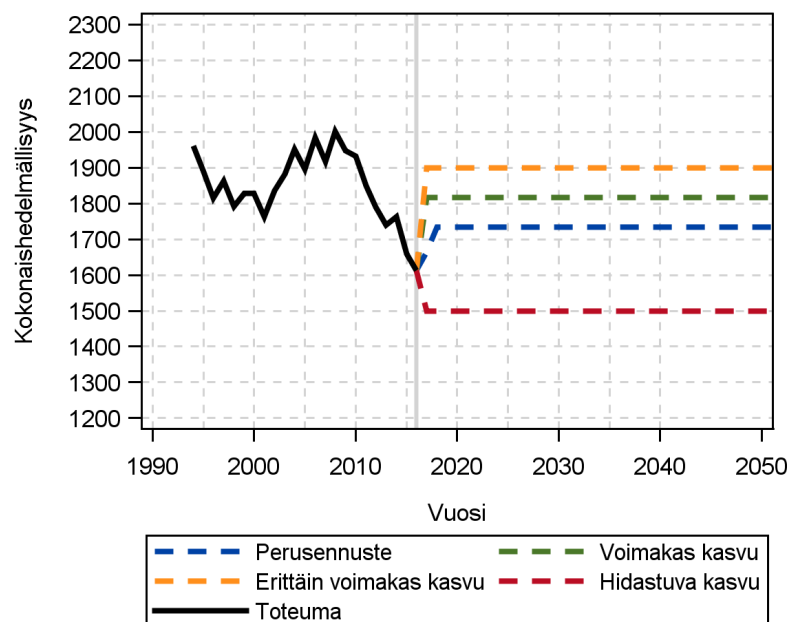
Voimakkaan kasvun skenaarioissa hedelmällisyys nousee hieman perusennustetta korkeammalle tasolle (1830 lasta/1000 naista). Kokonaishedelmällisyys on tällöin samalla tasolla kuin 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa.

Muuttoliike on voimakkaan kasvun skenaariossa vuoteen 2023 asti samalla tasolla kuin perusennusteessa (ks. edellä), mutta tämän jälkeen jää loppukaudeksi selvästi perusennustetta korkeammalle tasolle. Nettomuutto on 2000 henkeä vuodessa 2025–2029 ja sen jälkeen 1750 henkeä vuodessa. Vuodesta 2025 lähtien kotimaan nettomuuton osuus hieman alle kolmannes koko nettomuutosta (30 %).

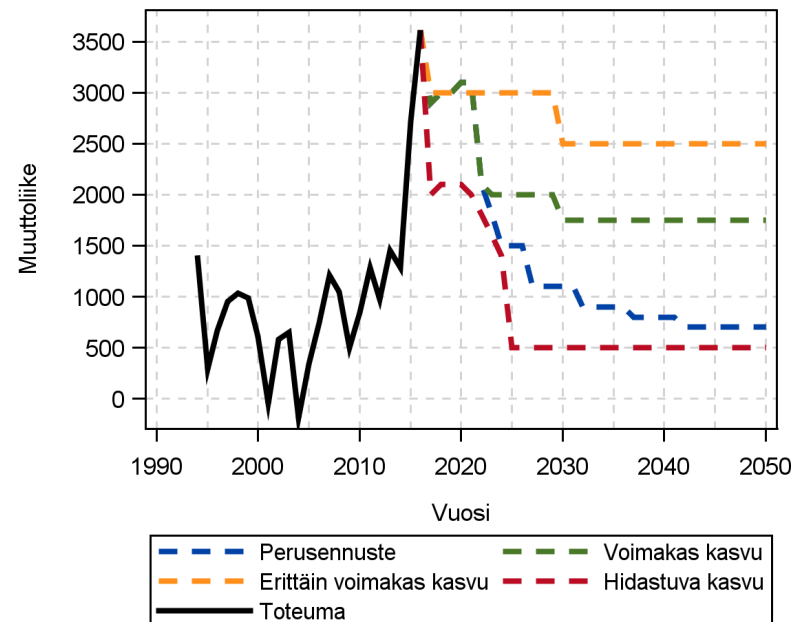
Erittäin voimakas kasvu

Erittäin voimakkaan kasvun skenaarioissa hedelmällisyys nousee 2000-luvun alkupuolen tasolle (1900 lasta/1000 naista). Hedelmällisyys on tässä skenaariovaihtoehdossa selvästi muita skenaarioita korkeammalla tasolla.

Muuttoliike jää koko ennustekauden ajaksi selvästi korkeammalle tasolle kuin muissa vaihtoehdoissa. Se on alkuvuosina 3000 henkeä vuodessa ja vuodesta 2030 eteenpäin 2500 henkeä vuodessa. Koti- ja ulkomaan nettomuuton suhde on oletettu olevan 30 % / 70 %.

Kuva 3. Kokonaishedelmällisyyden toteuma 1994–2016 ja eri skenaarioiden kokonaishedelmällisyysoletukset 2017–2050.

Kuva 4. Nettomuuton määrä 1994–2016 ja eri skenaarioiden nettomuutto-oletukset 2017–2050.

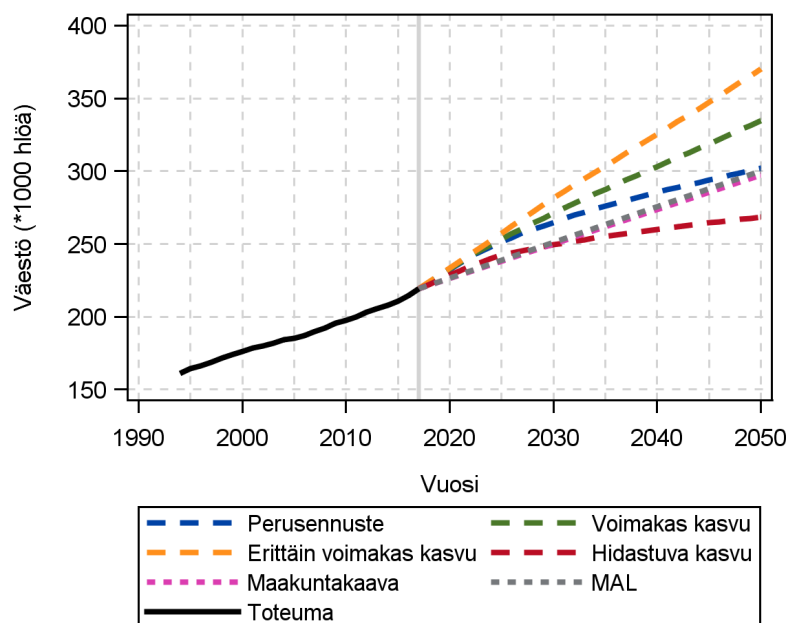
4. Väestöskenaariot 2050

4.1. Koko väestö

Vantaan väestön määrä oli vuoden 2017 alussa 219 300 henkeä. Erittäin voimakkaan kasvun skenaariossa väestön määrä kasvaisi vuoteen 2050 mennessä 370 000 asukkaaseen, voimakkaan kasvun skenaariossa 335 000 asukkaaseen ja perusennusteessa 302 000 asukkaaseen. Hidastuvan kasvun skenaariossa väestön määrä edelleen lisääntyisi, mutta vain 268 000 asukkaaseen. Skenaarioiden välinen haarukka olisi täten noin 102 000 henkeä. Suhteellinen väestölisäys olisi 22 prosentin ja 69 prosentin välillä ja väestömäärällinen lisäys 49 000 ja 151 000 asukkaan välillä. (Taulukko 1, Kuvio 5).

	Skenaario			
	Perus	Voimakas	Erittäin voimakas	Hidas
Väestö 2017	219 341	219 341	219 341	219 341
Väestö 2035	275 977	287 513	303 593	255 209
Väestö 2050	302 273	334 856	370 267	268 405
Muutos 2017–2035	56 636	68 172	84 252	35 868
Muutos 2017–2050	82 932	115 515	150 926	49 064
Muutos 2017–2035 (%)	26 %	31 %	38 %	16 %
Muutos 2017–2050 (%)	38 %	53 %	69 %	22 %

Taulukko 1. Väestön määrät ja muutokset vuosiin 2035 ja 2050 eri skenaarioissa.

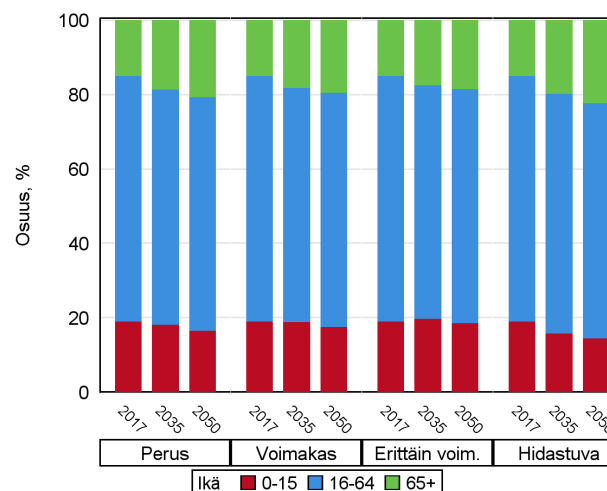
Kuva 5. Väestön määrä 1994–2017 ja eri skenaarioiden väestöjen määrät 2018–2050 sekä MAL- ja maakuntakaavaennusteet.

4.2. Ikäluokat

Koska eri skenaariovaihtoehdoissa vaihdeltiin sekä muuttoliikkeen että hedelmällisyyden tasoja, näkyvät niiden erot selkeästi sekä lasten että työikäisen väestön määrissä. Sen sijaan 65 vuotta täyttäneiden ryhmässä eri vaihtoehdot antavat samankaltaisen kehityksen.

Lasten määrän (0–15 v.) kasvun haarukka on -2 800 ja 27 100 hengen välillä (kasvu -7–65 %). Ikäryhmän osuus väestöstä laskee kaikissa skenaarioissa nykyisestä 19,0 prosentista 14,5 ja 18,6 prosentin välille vuoteen 2050 mennessä. Suurin väestöosuus saavutetaan erittäin voimakkaan kasvun skenaariossa, sillä tässä ryhmässä vaikuttaa eniten hedelmällisyys, kun taas muuttoliikkeen vaikutus siihen on marginaalinen. Voimakkaan ja erittäin voimakkaan kasvun vaihtoehdoissa lasten määrä kasvaa koko ennustekauden ajan. Sen sijaan perusvaihtoehdossa lasten määrän kasvu loppuu ennustekauden puolen välin jälkeen ja hitaan kasvun vaihtoehdossa jo 2020-luvun alkupuolella. (Kuvio 6, Liitetäulukko 1, Liitekuvio 1).

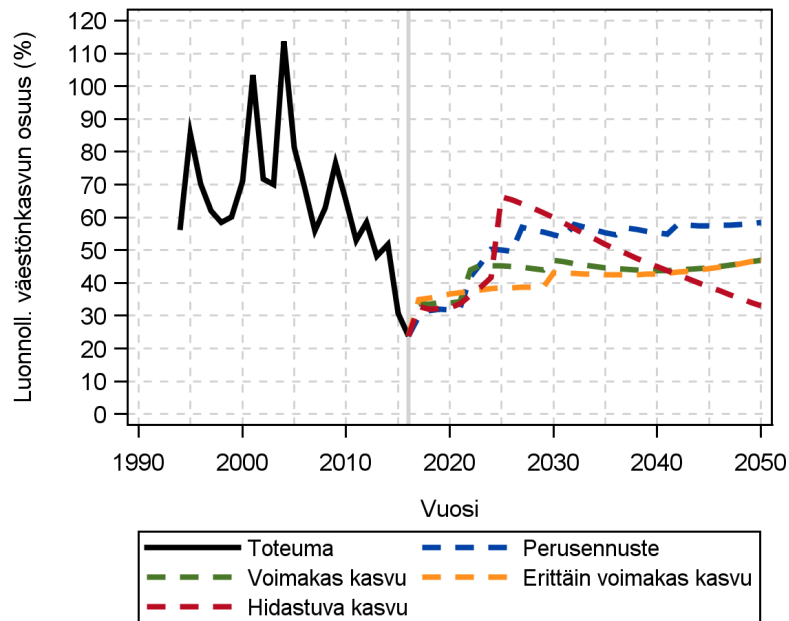
Työikäisen väestön määrä kasvaa 25 000 hengestä 89 000 henkeen (17–61 %) ja ryhmän osuus väestöstä vuonna 2050 on lähes sama kaikissa skenaarioissa, 63,0–63,3 prosenttia, kun vuonna 2017 ikäryhmän osuus oli 66 prosenttia. 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 27 000 hengestä 35 000 henkeen (82–108 %) ja se on ainoa suhteellisesti kasvava ikäryhmä. Ryhmän osuus kasvaa skenaariosta riippuen 18,4 ja 22,3 prosentin välille. Vanhimpien ryhmässä suurin väestöosuus saavutetaan hidastuvan kasvun skenaarioissa. (Kuvio 6, Liitetäulukko 1, Liitekuvio 2, Liitekuvio 3).

Kuva 6. Ikäluokkien osuudet eri skenaarioissa vuosina 2035 ja 2050 ja toteuma vuonna 2017.

4.3. Väestönkasvun lähde

Luonnollisen väestönkasvun, syntyneiden ja kuolleiden välisen erotuksen, osuus väestönkasvusta on kaikissa skenaarioissa alle puolet ennustejakson alkupuolella. Perusennusteessa luonnollisen väestön kasvun osuus nousee loppukaudella hieman yli puoleen, mutta voimakkaan ja erittäin voimakkaan kasvun vaihtoehdoissa se jää hieman alle 50 prosenttiin. Hidastuvan kasvun vaihtoehdossa osuus nousee aluksi yli 60 prosenttiin, mutta lisääntyvän kuolleiden määrän ja laskevan syntyneiden määrän vuoksi laskee jakson lopulla alle 40 prosenttiin.

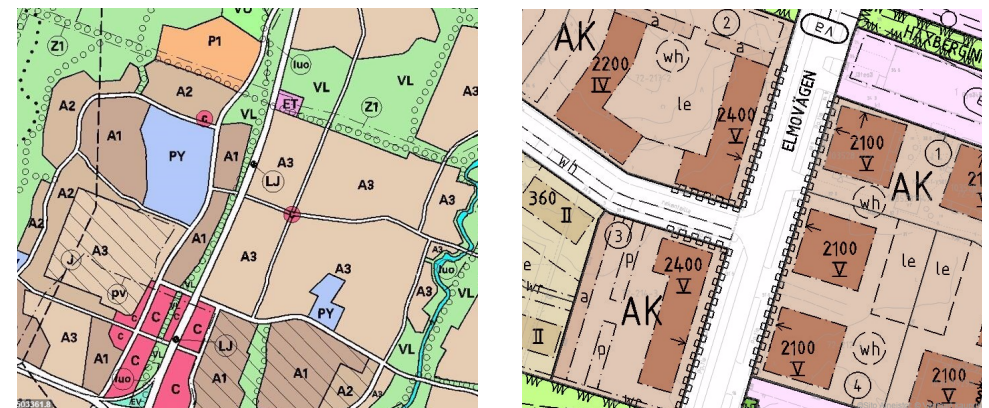
Kuva 7. Luonnollisen väestönmuutoksen osuus väestönkasvusta 1994–2016 ja skenaarioiden ko. osuudet 2017–2050.

5. Väestöskenaarioiden edellyttämät asuntorakentamismahdollisuudet

Laadittujen skenaarioiden perusteella näyttää siltä, että Vantaan väestö kasvaa voimakkaasti myös tulevaisuudessa. Tämä edellyttää riittävien asuntorakentamismahdollisuuksien luomista eli käytännössä riittävästi uutta asumisen kerrosalaa mahdollistavia asemakaavoja. Edellytykset riittävälle asemakaavoitukselle luodaan pitkälti jo yleiskaavassa.

Yleiskaavavarannolla tarkoitetaan arviota siitä, kuinka paljon yleiskaavassa on rakentamismahdollisuuksia voimassa olevien asemakaavojen lisäksi. Yleiskaavavaranto muuttuu asemakaavavarannoksi asemakaavan saadessa lainvoiman. Yleiskaavavaranto on aina tulkinnallista ja voi muuttua ajan myötä.

Asemakaavavarannolla tarkoitetaan asemakaavassa jäljellä olevaa rakennusoikeutta eli sitä, kuinka paljon lisärakentamista kaava vielä mahdollistaa. Asemakaavavaranto ei ole tulkinnallista vaan perustuu kaavassa määritettyyn rakennusoikeuteen sekä jo rakennettuun kerrosalaan. Rakennusoikeuden ja kaavavarannon yksikköinä käytetään kerrosneliometriä ($k\text{-m}^2$ tai km^2). Jos siis asemakaavassa määrätty rakennusoikeus on $3000 k\text{-m}^2$ ja tontille on jo rakennettu $1000 k\text{-m}^2$ rakennus, on asemakaavavarannon määrä tontilla $2000 k\text{-m}^2$.

Kuva 8. Yleiskaavassa (vas.) ei osoiteta rakennusoikeuden määrää kun taas asemakaavoissa (oik.) suurin sallittu rakentamisen määrä on osoitettu tarkasti.

Laadituissa väestöskenaarioissa Vantaan väestönkasvu reilussa 30 vuodessa vaihtelee 50 000 – 150 000 asukkaan välillä. Kasvun mahdollistavan rakennusoikeuden määrään vaikuttaa väestönkasvun lisäksi erityisesti asumisväljyys³, purettavan asuntokannan määrä, olemassa oleva kaavavaranto sekä toteutumattoman rakennusoikeuden osuus kaavoitetusta rakennusoikeudesta.

Yleiskaavojen ajantasaisuuden arvioinnin yhteydessä todettiin, että Vantaalla on helposti toteutuvaa (tyhjiillä tonteilla) asumisen asemakaavavarantoa noin 650 000 k-m² sekä asumisen yleiskaavavarantoa 3 800 000 k-m² (Vantaan kaupunki 2016). Tässä laskelmassa asumisen yleiskaavavarantoon oli luettu kuuluvaksi myös Kaivokselan yleiskaavan luonnoksen sekä Aviapoliksen kaavarungon alueita, joilla voimassa oleva yleiskaava ei mahdollista asuinrakentamista. Olemassa olevan asuntokannan koko oli vuoden 2017 alussa reilut 10 000 000 k-m² (Aluesarjat 2017).

Asumisväljyyden oletetaan kasvavan jatkossa (Uudenmaan liitto 2017), vaikka viime vuosina muutos Vantaalla on ollut käytännössä olematonta (Aluesarjat 2017). Asuntokannan tulevaisuuteen poistumaksi on arvioitu noin 10 - 20 % vuotuisen uudistuotannon määrästä (Uudenmaan liitto 2017).

Jos asumisväljyys kasvaisi reilut kymmenen prosenttia viiteenkymmeneen kerrosneliömetriin per asukas (50 k-m²/as.) vuoteen 2050 mennessä, vuosittainen poistuma olisi 20 000 k-m² ja kaavoitettu rakennusoikeus käytettäisiin kokonaan, vaihtelisi asumisen uudisasuntotuotannon tarve väestöskenaarioiden välillä reilusta 4 000 000 k-m²:stä aina yli 9 000 000 k-m²:iin. Näin laskettuna hidastuvan kasvun skenaario ei edellyttäisi uusien asumismahdollisuuksien osoittamista yleiskaavassa. Erittäin voimakkaan kasvun skenaariossa uusia rakentamismahdollisuuksia tulisi sen sijaan osoittaa vajaat 5 000 000 k-m².

Edellisissä arvioissa uuden asuntokannan tarpeesta vajaa 1 000 000 k-m² johtuu nykyisen asuntokannan asumisväljyyden kasvusta ja 2,5 milj. - 7,5 milj. k-m² väestönkasvusta. Kuviota mutkistaa edelleen se, että valtaosa asumisen varannoista on pientalovarantoa, kun Vantaan kehitys on viimeisinä vuosina ollut hyvin kerrostalovaltaista. Osan nykyisistä yleiskaavavarannoista on todettu myös olevan vaikeasti toteutettavissa.

	Skenaario			
	Perus	Voimakas	Erittäin voimakas	Hidas
Väestö 2017	219 341	219 341	219 341	219 341
Väestö 2050	302 273	334 856	370 267	268 405
Asumisväljyys 2017 (k-m ² /asukas)	45,6	45,6	45,6	45,6
Asumisväljyys 2050 (k-m ² /asukas)	50	50	50	50
Vuosittain purettava asuntokanta (k-m ²)	20 000	20 000	20 000	20 000
Asumisen kaavavaranto (AK+YK) 2016 (k-m ²)	4 250 000	4 250 000	4 250 000	4 250 000
Uuden asumisen varannon tarve (k-m ²)	1 322 005	2 951 155	4 721 705	-371 395

Taulukko 2. Laskennallinen asuntotuotantotarve väestöskenaarioiden mahdollistamiseksi.

Jos asumisväljyys ei kasvaisi nykyisestä, tarvittaisiin uutta rakennusoikeutta merkittävästi vähemmän. Erittäin voimakkaan kasvun skenaariossakin uuden asumisen yleiskaavavarannon tarve jäisi vain reiluun 3 miljoonaan kerrosneliömetriin.

Asuntorakentamismahdollisuuksia pitää olla myös vuoden 2050 jälkeen, mikä tarkoittaa sitä, että kaavavarantoa on oltava jäljellä myös vuonna 2050. Vuoteen 2050 mennessä laadittaneen kuitenkin uusia yleiskaavoja, joten kaikkia rakentamisen mahdollisuuksia ei ole tarpeen osoittaa nyt laadittavana olevassa yleiskaavassa.

Yleiskaavassa osoitettavan uuden asumisen varannon tarvetta voi arvioida myös vuotuisen asemakaavoitustavoitteen perusteella. Nykyisen MAL-sopimuksen mukaisesti Vantaan tavoitteena on kaavoittaa vuosittain noin 265 000 k-m² asumista. Jos tämän määrään kertoo 33 vuodella, tulisi vuoteen 2050 mennessä asemakaavoittaa nykyisten varantojen lisäksi noin 4,3 miljoonaa k-m².

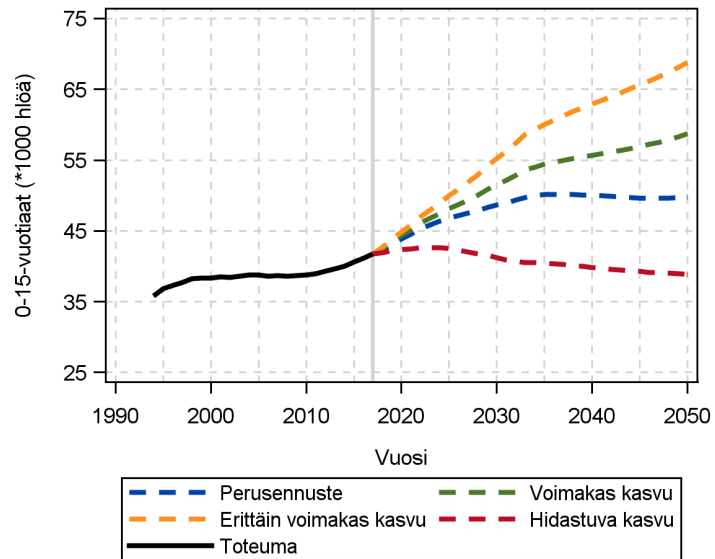
Laadittavana olevassa yleiskaavassa tulee varautua tulevaan kasvuun osoittamalla kaavassa riittävästi asuntorakentamisen mahdollisuuksia. Laadittujen väestöskenaarioiden ja kaavavarantotarkastelujen perusteella tulee yleiskaavan mahdollistaa uutta asuntorakentamista nykyisten varantojen lisäksi ainakin yli 3 milj. k-m², kun huomioidaan tulevaisuuteen liittyvät epävarmuudet.

³ Asumisväljyys kuvaa keskimääräistä asuineliömäärää asukasta kohden. Asumisväljyys voidaan ilmaista joko huoneistoneliömetreinä tai kerrosneliömetreinä. Asumisväljyys kerrosneliömetreissä saadaan jakamalla asuinkerrosneliömetrit väestömäärällä.

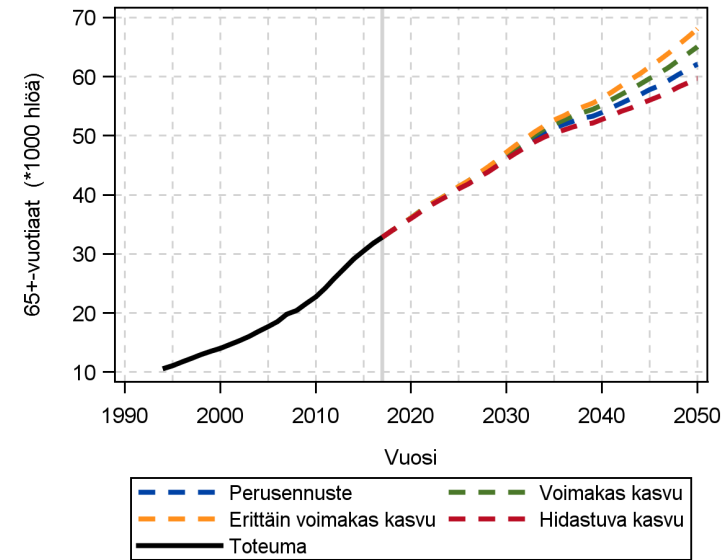
Liitetaulukko 1. Ikäluokkien määrien muutokset 2017–2050 eri skenaarioissa.

	Skenaario			
	Perus	Voimakas	Erittäin voimakas	Hidas
Väestö 2017, 0–15v	41 708	41 708	41 708	41 708
-osuus väestöstä	19,0	19,0	19,0	19,0
Väestö 2035, 0–15v	50 106	54 401	60 026	40 426
-osuus väestöstä	18,2	18,9	19,8	15,8
Väestö 2050, 0–15v	49 762	58 718	68 802	38 867
-osuus väestöstä	16,5	17,5	18,6	14,5
Muutos 2017–2035, 0–15v	8 398	12 693	18 318	–1 282
Muutos 2017–2050, 0–15v	8 054	17 010	27 094	–2 841
<i>Muutos 2017–2035, 0–15v (%)</i>	20	30	44	–3
<i>Muutos 2017–2050, 0–15v (%)</i>	19	41	65	–7
Väestö 2017, 16–64v	144 809	144 809	144 809	144 809
-osuus väestöstä	66,0	66,0	66,0	66,0
Väestö 2035, 16–64v	174 575	181 127	190 920	164 342
-osuus väestöstä	63,3	63,0	62,9	64,4
Väestö 2050, 16–64v	190 374	211 106	233 355	169 811
-osuus väestöstä	63,0	63,0	63,0	63,3
Muutos 2017–2035, 16–64v	29 766	36 318	46 111	19 533
Muutos 2017–2050, 16–64v	45 565	66 297	88 546	25 002
<i>Muutos 2017–2035, 16–64v (%)</i>	21	25	32	13
<i>Muutos 2017–2050, 16–64v (%)</i>	31	46	61	17
Väestö 2017, 65+v	32 824	32 824	32 824	32 824
-osuus väestöstä	15,0	15,0	15,0	15,0
Väestö 2035, 65+v	51 296	51 986	52 647	50 440
-osuus väestöstä	18,6	18,1	17,3	19,8
Väestö 2050, 65+v	62 136	65 031	68 110	59 726
-osuus väestöstä	20,6	19,4	18,4	22,3
Muutos 2017–2035, 65+v	18 472	19 162	19 823	17 616
Muutos 2017–2050, 65+v	29 312	32 207	35 286	26 902
<i>Muutos 2017–2035, 65+v (%)</i>	56	58	60	54
<i>Muutos 2017–2050, 65+v (%)</i>	89	98	108	82

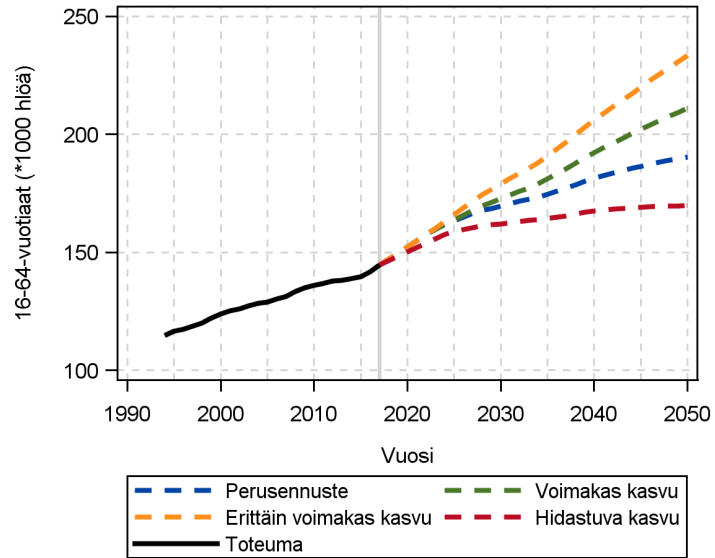
Liitekuviot

Liitekuvio 1. 0–15-vuotiaiden määrä 1994–2017 ja skenaariot vuosille 2018–2050.

Liitekuvio 3. 65 vuotta täyttäneiden määrä 1994–2017 ja skenaariot vuosille 2018–2050.

Liitekuvio 2. 16–64-vuotiaiden määrä 1994–2017 ja skenaariot vuosille 2018–2050.

Lähteet:

Aluesarjat (2017). Vantaan rakennukset käyttötarkoituksen ja valmistumisvuoden mukaan 31.12. [1.9.2017]

Tilastokeskus (2017). Pääkaupunkiseudun väestöpaketti ja StatFin-palvelu, väestö-osio.

Uudenmaan liitto (2017). Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot, Taustaselvitys Uusimaa-kaavan 2050 ja Uusimaa-ohjelman valmisteluun. Uudenmaan liiton julkaisuja

E 179 – 2017. Seppo Laakso, Kaupunkitutkimus TA Oy, Uudenmaan liitto. www.uudenmaanliitto.fi/files/19412/Aluetalouden_skenaariot_seka_tyopaikka-_ja_vaestoprojektiot._E179-2017.pdf [22.9.2017]

Vantaan kaupunki (2016). Vantaan yleiskaavojen ajantasaisuuden arviointi. Kaupsu A1:2017. www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/129820_kaupsu-yleiskaavojen-ajantasaisuuden-arvointi.pdf [1.9.2017]

Vantaan kaupunki (2017). Vantaan väestöennuste 2017, Koko kaupungin ennuste 2018–2045, Osa-alue-ennuste 2018–2027. Vantaan kaupunki. Tietopalvelu A4:2017. www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/133808_Vaestoennuste_2017.pdf [12.10.2017]

VANTAAN
YLEISKAAVA
2020

Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Yleiskaavoitus